



ČESKÁ REPUBLIKA  
ROZSUDEK  
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Romana Šebka a soudců  
Mgr. Jany Kajzrové a Mgr. Jana Podaného ve věci

žalobkyně: Česká republika - Státní pozemkový úřad, IČO 0 [redacted]  
sídlem [redacted]  
jejímž jménem jedná: Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových,  
IČO [redacted]  
sídlem [redacted]

proti  
žalovaným: 1) [redacted] narozený dne [redacted]  
bytem [redacted]  
2) [redacted] narozený dne [redacted]  
bytem [redacted]  
zastoupený advokátem Mgr [redacted]  
sídlem [redacted]

o určení vlastnického práva k pozemkům,

o odvolání žalovaného 2) proti rozsudku Okresního soudu v Berouně č. j. 10 C 356/2022-183 ze dne 17. března 2023

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocích IV. a V. mění tak, že žalovaní jsou povinni zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Berouně společně a nerozdílně soudní poplatek za žalobu ve výši 5 000 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

- II. Jinak se rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích I., II. a III. potvrzuje.
- III. Ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným 1) se žalobkyni náhrada nákladů odvolacího řízení nepřiznává.
- IV. Žalovaný 2) je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 600 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

#### Odůvodnění:

1. Okresní soud v Berouně rozsudkem č. j. 10 C 356/2022-183 ze dne 17. března 2023 (dále též jen „rozsudek soudu prvního stupně“) určil, že vlastníkem pozemků parcela č. [REDACTED] o výměře 1129 m<sup>2</sup>, trvalý travní porost, parcela č. [REDACTED] o výměře 3092 m<sup>2</sup>, orná půda, parcela č. [REDACTED] o výměře 309 m<sup>2</sup>, orná půda, parcela č. [REDACTED] o výměře 23 m<sup>2</sup>, trvalý travní porost, parcela č. [REDACTED] o výměře 13448 m<sup>2</sup>, orná půda, parcela č. [REDACTED] o výměře 995 m<sup>2</sup>, ostatní plocha, parcela č. [REDACTED] o výměře 149 m<sup>2</sup>, trvalý travní porost, parcela č. [REDACTED] o výměře 388 m<sup>2</sup>, vodní plocha, a parcela č. [REDACTED] o výměře 97 m<sup>2</sup>, vodní plocha, to vše v katastrálním území a obci [REDACTED] (dále též jen „předmětné pozemky“) je Česká republika a příslušnost hospodařit s tímto majetkem státu má Státní pozemkový úřad (výrok I.). Dále rozhodl, že ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným 1) se žalobkyni náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok II.) a že žalovaný 2) je povinen zaplatit žalobkyni do tří dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení 1 500 Kč (výrok III.). Současně uložil žalovanému 1) povinnost zaplatit do tří dnů od právní moci rozsudku polovinu soudního poplatku ve výši 2 500 Kč „na účet Okresního soudu v Berouně“ (výrok IV.) a žalovanému 2) rovněž povinnost zaplatit do tří dnů od právní moci rozsudku polovinu soudního poplatku ve výši 2 500 Kč „na účet Okresního soudu v Berouně“ (výrok V.). Soud prvního stupně předně shledal na žalobkyni navrhovaném určení dán naléhavý právní zájem ve smyslu ustavení § 80 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), když uzavřel, že stav zápisu vlastnického práva k předmětným pozemkům v katastru nemovitostí svědčí žalobkyni i žalovaným (tzv. duplicitní zápis vlastnického práva). Dále uzavřel, že vlastnické právo k předmětným pozemkům nabylo Česká republika na základě nabídky bezúplatného převodu majetku do vlastnictví Československého státu ze dne 17. 2. 1976 učiněné právní předchůdkyni žalovaných paní [REDACTED] [REDACTED] jež byla přijata Okresním národním výborem v [REDACTED] prostřednictvím jeho finančního odboru. Přijetí této nabídky státem bylo paní [REDACTED] řádně oznámeno přípisem z 12. 5. 1976, doručeným jmenované dne 17. 5. 1976, v souladu s § 30 a § 31 vyhlášky č. 156/1975 Sb., o správě národního majetku (účinné do 31. 12. 1984). Následnou hospodářskou smlouvou ze dne 21. 5. 1976 byly předmětné pozemky odevzdány do trvalého užívání Jednotnému zemědělskému družstvu „[REDACTED]“ [REDACTED]. Toto JZD poté předmětné pozemky užívalo (hospodařilo na nich) až roku do roku 1992. Žalobkyně, na základě přijetí nabídky paní [REDACTED] [REDACTED], požádala dne 27. 5. 1976 o zápis vlastnického práva státu k předmětným pozemkům do evidencí nemovitostí u příslušného střediska geodézie, vlastnické právo státu bylo zapsáno ke dni 20. 8. 1976. Soud prvního stupně zde považoval za nerozhodné, že následně bylo vydáno státním notářstvím rozhodnutí v dědickém řízení po paní [REDACTED] [REDACTED], jímž bylo dědictví ohledně předmětných pozemků potvrzeno panu [REDACTED] [REDACTED] [otci žalovaného 1) a právní předchůdkyně žalovaného 2) [REDACTED] [REDACTED]. [REDACTED] [REDACTED] s ohledem na zápis vlastnického práva státu v evidenci nemovitostí, nemohl být v dobré víře, že mu předmětné pozemky patří, nadto je ani nikdy nedržel, neužíval. Předmětné pozemky užívalo JZD „[REDACTED]“ [REDACTED], kterému je svěřila do užívání žalobkyně, a následně bez právního důvodu společnost [REDACTED] [REDACTED] s.r.o. [REDACTED] [REDACTED] měl pouze tzv. knihovní držbu. Fakticky předmětné pozemky nedržel (neovládal) a nemohl být v dobré víře, že je jejich vlastníkem. V dědickém řízení po [REDACTED] [REDACTED] byly předmětné pozemky dodatečně projednány až v roce 1998 a vlastnické právo ohledně nich potvrzeno žalovanému 1) a právní předchůdkyni žalovaného 2) [REDACTED] [REDACTED]. Na základě výsledků tohoto dědického

řízení bylo zapsáno jejich (spolu)vlastnické právo rovněž do katastru nemovitostí a vznikla tzv. duplicita. Ani oni však nemohli nabýt vlastnické právo k předmětným pozemkům, protože [redacted] nebyl jejich vlastníkem a vlastnické právo k nim nenabyl ani vydržením, v katastru nemovitostí bylo zapsáno vlastnické právo ve prospěch státu. Žalovaný 1) i [redacted] o této duplicitě věděli již v 90. letech 20. století, kdy se i na ně obrátila společnost [redacted] s.r.o., která se snažila předmětné pozemky získat do užívání. S ohledem na duplicitní zápis vlastnictví však tato společnost se žalovaným 1) ani se [redacted] žádnou nájemní či jinou smlouvu ohledně pozemků neuzavřela. Žalování a jejich právní předchůdci tak museli mít objektivní pochybnosti o svém (spolu)vlastnictví k předmětným pozemkům, nemohli ani na základě rozhodnutí v dědických řízeních předmětné pozemky vydržet ve smyslu § 131, § 134 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. Po bezúplatném převodu předmětných pozemků [redacted] na stát žalování ani jejich právní předchůdci nevykonávali držbu pozemků ve smyslu ustanovení § 129 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. Nic na tom nemění existence darovací smlouvy ze dne 12. 9. 2018, kterou [redacted] následně svůj tvrzený spoluvlastnický podíl darovala žalovanému 2). Z uvedených důvodů soud prvního stupně shledal žalobu jako opodstatněnou.

2. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal žalovaný 2) včasné odvolání, kterým jej napadl v celém rozsahu. Namítá, že svůj spoluvlastnický podíl (o velikosti ideální 1/2) k předmětným pozemkům řádně nabyl od [redacted] dle darovací smlouvy z 12. 9. 2018. [redacted] byla oprávněným vlastníkem tohoto spoluvlastnického podílu. Soud prvního stupně se nezabýval posouzením předběžné otázky ohledně platnosti předmětné darovací smlouvy. V tomto směru je rozsudek soudu stupně nepřezkoumatelný, neboť z něj není zřejmé, z jakého důvodu dospěl soud prvního stupně k závěru, že žalovaný 2) nenabyl darovací smlouvou ze dne 12. 9. 2018 spoluvlastnické právo k předmětným pozemkům. Namítá dále nesprávný právní závěr soudu prvního stupně, podle něhož stát měl platně nabýt vlastnictví k předmětným pozemkům na základě nabídky paní [redacted] ze dne 17. 2. 1976. Žalovaný 2) zde tvrdí, že přijetí této nabídky finančním odborem Okresního národního výboru v [redacted] nemělo právní účinky, neboť tento finanční odbor nebyl k přijetí takové nabídky oprávněn. Takové oprávnění nevyplývá ani z ustanovení § 61 odst. 1 a § 62 zákona č. 69/1967, o národních výborech. Přijetí nabídky paní [redacted] tak bylo učiněno ze strany Okresního národního výboru v [redacted] neplatně – odborem a osobou, která k tomu nebyla oprávněna. Nikdy tak nedošlo k převodu vlastnického práva k předmětným pozemkům na žalobkyni. Rovněž namítá, že nebylo prokázáno, že by přijetí nabídky bylo státem paní [redacted] řádně oznámeno. Soud prvního stupně zde učinil zjištění na základě pouhých nečitelných kopií listin. Těmto kopiím soud prvního stupně bez relevantních důvodů uvěřil, aniž by jejich správnost a existenci jakkoliv zkontroloval. Dále namítá nesprávné právní posouzení věci, že [redacted] své (spolu)vlastnictví k předmětným pozemkům nevydržela. Žalovaný 2) tvrdí, že tento spoluvlastnický podíl [redacted] vydržela, následně jej platně a řádně převedla darovací smlouvou v roce 2018 na žalovaného 2). Soud prvního stupně neprovedl důkaz výsledkem [redacted] ani [redacted] ačkoliv žalovaný 2) tyto důkazy řádně a včas navrhl. Nedostatečně tak zjistil skutkový stav věci a nevysvětlil v odůvodnění rozsudku náležitě, z jakých konkrétních důvodů považuje neprovedení těchto důkazů za nadbytečné. Ohledně výsledku svědkyně [redacted] pouze uvedl, že nebyl proveden z důvodu jejího zdravotního stavu; to je však důvod neopodstatněný. Není možné neprovést důkaz výsledkem svědka jen proto, že je přechodně nemocný. Ohledně neprovedení výsledku svědka [redacted] soud prvního stupně mlčí zcela. V tomto směru je rozsudek soudu prvního stupně rovněž nepřezkoumatelný. Z uvedených důvodů navrhl žalovaný 2) zrušení rozsudku soudu prvního stupně a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
3. Žalovaný 1) ponechal věc na posouzení soudu s tím, že uvedl, že by hlavně chtěl, aby celá věc skončila. Jestliže by se stát však předmětných pozemků – polností chtěl „zbavit“, rád by je vzal zpátky. Když v 90. letech 20. století přišla společnost [redacted] s.r.o. a zjistilo se, že je

zapsána duplicita, odstoupila od jakýchkoliv záměrů ve vztahu k pozemkům. ██████████ – jeho otec se o předmětné pozemky nijak nezajímal.

4. Žalobkyně navrhla potvrzení rozsudku soudu prvního stupně jako věcně správného. V odvolání žalovaného 2) je pouze opakována argumentace, která již zaznívala v řízení před soudem prvního stupně, nejsou zde nové argumenty.
5. Krajský soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které mu předcházelo, podle § 212 a § 212a odst. 1, 5 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) a shledal odvolání žalovaného 2) ve věci samé neopodstatněným.
6. Odvolatel - žalovaný 2) uplatnil odvolací důvody dle § 205 odst. 2 písm. e), g) o. s. ř. - soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním, co do zjištění, že ██████████ svůj (spolu)vlastnický podíl k pozemkům nedržela a že přijetí nabídky paní ██████████ ze dne 17. 2. 1976 Československým státem jí bylo řádně oznámeno; - a rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci, co do závěru o platnosti nabytí předmětných pozemků státem na základě nabídky paní ██████████ ze dne 17. 2. 1976, jakož i co do závěru o nevydržení předmětných pozemků ██████████, coby právní předchůdkyni žalovaného 2), a následně platnému převodu darovací smlouvou v roce 2018 na žalovaného 2).
7. K námitkám odvolatele, že rozsudek soudu prvního stupně je nepřezkoumatelný, s ohledem na nezodpovědné neprovedení výslechu navržených svědků ██████████ a ██████████ a neposouzení platnosti či neplatnosti darovací smlouvy uzavřené mezi ██████████ a žalovaným 2) v roce 2018, odvolací soud uvádí, že z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně je dostatečně seznatelné, že uvedené důkazy soud prvního stupně považoval ve vztahu ke skutečnostem, které jimi měly být prokazovány, za nadbytečné, když tyto skutečnosti již měl mít spolehlivě zjištěny z důkazů jiných, a že z hlediska právního uzavřel, že žalovaný 2) na základě darovací smlouvy z 12. 9. 2018 (soudem prvního stupně mylně na několika místech v odůvodnění rozsudku datované 12. 9. 1998) (spolu)vlastnictví k předmětným pozemkům nenabyl (když je následně ani nevydržel). Jsou zřejmé i úvahy, které soud prvního stupně k učiněným právním závěrům vedly. Odvolací soud, oproti odvolateli, proto nepovažuje rozsudek soudu prvního stupně za nepřezkoumatelný.
8. Odvolací soud (po zopakování dokazování v části dle § 213 odst. 1, 2 o. s. ř.) uzavřel, že soud prvního stupně na základě provedeného dokazování v řízení správně zjistil, že předmětné pozemky (tehdy vedené jako parcely pozemkového katastru) byly na základě rozhodnutí Státního notářství v ██████████ ze dne 22. 4. 1966 ve výlučném vlastnictví paní ██████████. Ta je svou nabídkou bezúplatného převodu ze dne 17. 2. 1976 nabídla Československému státu. Ten prostřednictvím finančního odboru Okresního národního výboru v ██████████ nabídku dne 29. 4. 1976 přijal, následnou hospodářskou smlouvou ze dne 21. 5. 1976 svěřil všechny předmětné pozemky do trvalého užívání tehdejšímu Jednotnému zemědělskému družstvu „████████“ (dále též jen „JZD“), které na nich nepřetržitě hospodařilo až do roku 1992. Na základě přijaté nabídky bezúplatného převodu rovněž došlo k zápisu vlastnického práva státu k předmětným pozemkům v evidenci nemovitostí; příslušný návrh Středisku geodézie pro okres ██████████ ze dne 28. 5. 1976 byl tomuto středisku podán dne 6. 6. 1976 (viz návrh na č. 1 listu 44 spisu, hospodářská smlouva ze dne 21. 5. 1976 na č. listu 45 spisu, nabídka ze dne 17. 2. 1976, včetně jejího přijetí ze dne 29. 4. 1976 na č. 1 listu 46-48 spisu). Přijetí nabídky bylo dopisem ze dne 12. 5. 1976, doručeným dne 17. 5. 1976, paní ██████████ řádně oznámeno (viz listiny č. listu 124 spisu). Pro tento závěr svědčí skutečnost, že paní ██████████ poté do své smrti následně nikterak nebrojila proti změně stavu zápisu ohledně předmětných pozemků v evidenci nemovitostí (jak se podává ze stavu tohoto zápisu), a také to, že předmětné nemovitosti začalo užívat odvozeně od státu uvedené JZD a pokojně je užívalo až do roku 1992.

9. Přestože došlo k uvedenému převzetí předmětných pozemků státem v roce 1976, byly současně předmětem dědického řízení (dodatečného projednání dědictví) vedeného Státním notářstvím v Berouně pod sp. zn. [REDACTED] v dědickém řízení po [REDACTED] zemřelé dne [REDACTED] a rozhodnutím Státního notářství v Berouně sp. zn. D [REDACTED] ze dne 28. 11. 1978 bylo potvrzeno nabytí dědictví (včetně předmětných pozemků) bratru zůstavitelky panu [REDACTED] narozenému 12. 4. 1909. Následně v dědickém řízení po [REDACTED] zemřelém dne [REDACTED] byla v rámci dodečného projednání dědictví rozhodnutím Okresního soudu [REDACTED] sp. zn. D [REDACTED] Nd [REDACTED] ze dne [REDACTED] schválena dohoda dědiců ohledně nově vyšlého majetku - předmětných pozemků tak, že je nabývají do podílového spoluvlastnictví pozůstalá dcera [REDACTED] narozená [REDACTED] a pozůstalý syn [REDACTED] - žalovaný 1), každý z nich spoluvlastnický podíl o velikosti ideální jedné poloviny. Toto rozhodnutí bylo podkladem pro provedení změnu stavu zápisu v katastru nemovitostí pod položkou výkazu změn č. [REDACTED] (jak se podává z podacího razítka katastrálního úřadu na stejnopisu rozhodnutí; viz č. listu 57-61 spisu). Tomu koresponduje sdělení Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Beroun ze dne 16. 1. 2023 (č. listu 123 spisu), podle něhož k zápisu vlastnického práva k předmětným pozemkům ve prospěch státu došlo do evidence nemovitostí na základě listiny z 27. 5. 1976 (datum návrhu státu na zápis svého vlastnického práva po přijetí nabídky bezúplatného převodu od [REDACTED] dnem 20. 8. 1978; následně byl duplicitní zápis vlastnictví zapsán na základě položky výkazu změn číslo [REDACTED] dne 22. 3. 1999 (podle listiny - rozhodnutí Okresního soudu [REDACTED] sp. zn. D [REDACTED] Nd [REDACTED] dne [REDACTED]).
10. Správně soud prvního stupně zjistil, že paní [REDACTED] darovací smlouvou ze dne 12. 9. 2018 darovala svůj spoluvlastnický podíl o velikosti ideální jedné poloviny k předmětným pozemkům, který měla nabýt shora uvedeným rozhodnutím v dědickém řízení po svém otci [REDACTED] žalovanému 2); vklad (spolu)vlastnického práva žalovaného 2) k předmětným pozemkům byl zapsán do katastru nemovitostí dne 10. 10. 2018. V katastru nemovitostí jsou tak vedle žalobkyně vedeni jako podíloví spoluvlastníci předmětných pozemků, každý z nich se spoluvlastnickým podílem o velikosti ideální jedné poloviny, rovněž oba žalovaní.
11. Správně soud prvního stupně zjistil, že předmětné pozemky na základě hospodářské smlouvy ze dne 21. 5. 1976 užívalo (hospodařilo na nich) Jednotné zemědělské družstvo „[REDACTED]“ [REDACTED] a to až do roku 1992. Poté o ně měla zájem společnost [REDACTED] s.r.o., která v tomto směru oslovila žalovaného 1) a paní [REDACTED] byla však zjištěna existence duplicitních vlastnických titulů a okolnost sporných vlastnických vztahů: Proto mezi společnostmi [REDACTED] a žádným z účastníků k uzavření smlouvy užívacího či jiného typu k pozemkům nedošlo. Společnost [REDACTED] s.r.o. předmětné pozemky od té doby užívá pouze fakticky (jako vtělené mezi okolními rovněž jí užívanými pozemky). To vyplývá z výpovědi jednatele uvedené společnosti [REDACTED] ostatně to potvrzuje i žalovaný 1) ve svém vyjádření sepsaném u soudu prvního stupně dne 9. 11. 2022 a u jednání odvolacího soudu. Žalovaný 1) sám uvedl ve vyjádření sepsaném 9. 11. 2022, že jeho teta [REDACTED] předmětné pozemky dala státu v roce 1976 s tím, že už to ví přes 30 let. [REDACTED] zemřela v roce 1978 a v té době již pozemky nevlastnila. Byl však uveden v omyl, protože měl papír, že je dědicem, že mu pozemky patří. Potvrdil, že společnost [REDACTED] se na něj obrátila v roce 1991 a pak mu sdělili, že o předmětné pozemky nemají zájem.
12. Je spolehlivě zjištěno, že stát se chopil v roce 1976 držby předmětných pozemků, že odvozeně od něj je užívalo jednotné zemědělské družstvo až do roku 1992 a následně bez právního důvodu (bez dohody z kterýmkoliv z účastníků či jejich předchůdců) je fakticky užívá společnost [REDACTED]. V tomto směru je proto vskutku nadbytečný, jak uzavřel soud prvního stupně, výslech [REDACTED] jenž měl za společnost [REDACTED] v 90. letech 20. století vyjednávat, jakož i výslech [REDACTED].

13. Žalovaní ani jejich právní předchůdci po roce 1976 tak, ať už přímo či prostřednictvím jiných osob, na předmětných pozemcích nehosподаžili, neužívali je, fakticky je neovládali. Tato skutečnost jim současně byla (měla být při průměrné obezřetnosti) známa; stát byl zapsán v tehdejší evidenci nemovitostí jako vlastník pozemků již od roku 1976. Žalovaný 1) a [REDAKCE] byli vedeni v katastru nemovitostí jako duplicitní (spolu)vlastníci pozemků až na základě dodatečného projednání dědictví po svém otci [REDAKCE] [REDAKCE] od roku 1999. Až tehdy (podle sdělení katastrálního úřadu ze dne 16. 1. 2023) vznikl duplicitní zápis vlastnického práva. Účastníky dědického řízení – dodatečného projednání dědictví po [REDAKCE] [REDAKCE] byli přitom právě žalovaný 1) a právní předchůdkyně žalovaného 2) - jeho teta (jak se podává z obsahu darovací smlouvy ze dne 12. 9. 2018) paní [REDAKCE] [REDAKCE].
14. Shora uvedená skutková zjištění jsou dostatečná pro právní posouzení věci, v podrobnostech lze odkázat na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně a jeho správná skutková zjištění a skutkový závěr.
15. Při právním posouzení věci se odvolací soud předně ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že na navrhovaném určení ze strany žalobkyně je dán naléhavý právní zájem ve smyslu ustanovení § 80 o. s. ř., když vyhovující výrok může být způsobitelným podkladem pro změnu stavu zápisu vlastnického práva k předmětným pozemkům v katastru nemovitostí formou vkladu (srov. § 6, § 11 a násl., § 17 odst. 4 zákona č. 256/2013 Sb., katastrální zákon), a vede tak k odstranění stávající duplicity ohledně zápisu vlastnického práva k předmětným pozemkům.
16. Z hlediska věcného posouzení se odvolací soud rovněž ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že došlo k nabytí vlastnického práva k předmětným pozemkům státem a že následně toto vlastnické právo žalovaní či jejich právní předchůdci nevydrželi. Ve věci totiž - jakkoliv se odvolací soud ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně o oprávněnosti finančního odboru Okresního národního výboru v [REDAKCE] k přijetí nabídky bezúplatného převodu majetku do vlastnictví státu, v souladu s ustanovením § 61 odst. 1, § 62 zákona č. 69/1967 Sb., o národních výborech, § 391 a § 75 hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb. a § 30 a § 31 vyhlášky číslo 156/1975 Sb., o správě národního majetku kdy současně bylo přijetí této nabídky tehdejší vlastníci [REDAKCE] [REDAKCE] řádně oznámeno a došlo k zápisu vlastnického práva státu k předmětným pozemkům v evidenci nemovitostí – je především rozhodné, že na základě tohoto právního jednání se stát jako vlastník chopil držby předmětných pozemků. Tím byl založen případný restituční důvod, nejméně ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 písm. p) zákona č. 229/1991 Sb., o půdě (pro zemědělský majetek) či § 6 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., došlo-li by k převzetí věci státem bez (platného) právního důvodu. Rozhodná z hlediska řešení otázky vlastnického práva k předmětným pozemkům je okolnost, že právě na základě citovaného právního jednání se předmětných pozemků fakticky chopil stát, který předmětné pozemky následně jako vlastník držel, svěřil je do trvalého užívání jednotnému zemědělskému družstvu na základě hospodářské smlouvy. Stát tedy s předmětnými pozemky nakládal jako vlastník, chopil se jejich držby. I tento způsob odnětí nemovitostí v rozhodném období 25. 2. 1948 až 1. 1. 1990 představuje přitom restituční důvod, jak shora uvedeno. V tomto smyslu proto není až tak významné, zda právní jednání představované nabídkou [REDAKCE] [REDAKCE] k bezplatnému převodu vlastnického práva k předmětným pozemkům státu a její přijetí státem bylo učiněno platně či nikoliv. Restituční zákonodárství totiž za restituční důvod považuje i převzetí věci bez (platného) právního důvodu, znárodnění vykonané v rozporu s tehdy platnými zákonnými předpisy, jakož i odnětí věci v důsledku politické perzekuce nebo postupu porušujícího obecně uznávaná lidská práva a svobody [srovnej § 6 odst. 1 písm. n), o), p), r) zákona č. 229/1991 Sb., případně § 6 odst. 1 písm. k), odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb.].
17. Nutno tedy z hlediska právního posouzení uzavřít, že byl-li majetek oprávněné osobě (jejím právním předchůdcům) odňat, a to buď bez právního důvodu či z neplatného právního důvodu [jak dovozuje žalovaný 2)], je založen restituční nárok takové oprávněné osoby a osoba oprávněná žádat vydání věci podle restitučních předpisů se nemůže domáhat určení vlastnictví svého právního

předchůdce či svého vlastnictví k takové věci (srovnej rovněž rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008 sp. zn. 31 Cdo 154/2006). Oprávněná osoba, jejíž nemovitost převzal stát v rozhodném období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 bez právního důvodu za podmínek uvedených v restitučních předpisech, se nemůže domáhat ochrany vlastnického práva podle obecných předpisů, a to ani formou určení vlastnického práva, ani vlastnickou žalobou. V dané věci je pak okolnost, že se stát předmětných nemovitostí případně toliko chopil, okupoval je (nestalo-li se tak na základě platného právního jednání přijetím nabídky bezúplatného převodu), podřaditelná pod restituční důvod uvedený ve shora citovaných ustanoveních zákona č. 229/1991 Sb., případně zákona č. 87/1991 Sb. Žalovaní tedy nemohou svá tvrzení o vlastnickém právu účinně postavit na tom, že nedošlo k platnému převodu předmětných pozemků na stát, že tedy právní předchůdce žalovaných paní [REDAKCE] [REDAKCE] nikdy svého vlastnického práva k předmětným pozemkům nepozbyla. To je totiž právě předmětem časové a věcné působnosti restitučního zákonodárství, zakotvujícího restituční důvod odnětí věci bez právního důvodu či bez platného právního důvodu či znárodněním vykonaným v rozporu s tehdy platnými právními předpisy. Za situace, že restituční nárok na vydání odňaté věci je pravomocně zamítnut či není ve stanovených lhůtách uplatněn (ze strany [REDAKCE] [REDAKCE] se tak nestalo), se případná neplatnost právního důvodu převzetí této věci státem zhojuje a domáhat se ochrany vlastnického práva tvrzeného oprávněnou osobou (či jejími právními nástupci) obecnými prostředky občanského práva nelze.

18. Zásadní výklad k uvedené právní otázce v uvedeném směru byl podán rovněž ve stanovisku pléna Ústavního soudu z 1. 11. 2005, sp. zn. Pl. ÚS-St. 21/05 ve věci žalob o určení vlastnického práva ve vztahu k uplatnění práva podle restitučních předpisů, uveřejněném Sdělení č. 477/2005 Sb.
19. Odvolací soud se tedy ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že od roku 1976, v souvislosti s proběhnutým právním jednáním - nabídkou bezúplatného převodu předmětných pozemků na stát ze strany [REDAKCE] [REDAKCE] a přijetím této nabídky státem - vykonával držbu předmětných pozemků stát. O tuto držbu stát přitom nebyl následně připraven v souvislosti s dodatečným projednáním dědictví po [REDAKCE] [REDAKCE] ani po [REDAKCE] [REDAKCE] a vydáním dědických rozhodnutí potvrzujících vlastnictví i předmětných pozemků žalovanému 1) a [REDAKCE] [REDAKCE]. Žalovaný 1) ani [REDAKCE] [REDAKCE] [ani žalovaný 2), který od ní odvozuje své právní postavení na základě mezi nimi uzavřené darovací smlouvy] totiž držbu předmětných pozemků vykonávat nikdy nezačali. Platí zde, že ve smyslu ustanovení § 129 odst. 1 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., za použití § 3028 odst. 2 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., že držitelem je ten, kdo s věcí nakládá jako s vlastní nebo kdo vykonává právo pro sebe. Uvedené koncepti držby odpovídalo také ustanovení § 132a odst. 1 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., ve znění do 31. 12. 1991. Držba tak předpokládá držební vůli (animus possidendi) a faktické ovládnutí věci (corpus possessionis). Podstata nakládání s věcí (corpus possessionis) není v jejím fyzickém ovládnutí. Corpus possessionis má ten, kdo vstupuje ohledně věci do takových společenských vztahů, které jsou obecně považovány za projev moci nad věcí, tedy za nakládání s věcí. Fakticky věc ovládá ten, kdo podle obecných názorů a zkušeností vykonává tzv. právní panství nad věcí - vykonává obsah práva vlastnického (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 728/2000 ze dne 17. 1. 2002). Lze se ztotožnit se závěrem soudu prvního stupně, že v uvedeném směru však žalovaní či jejich právní předchůdci od roku 1976 s předmětnými pozemky nenakládali. Platí zde totiž také, že držba jednoho subjektu vylučuje držbu subjektu jiného (nejde-li o spoludržbu vedoucí při splnění zákonných podmínek k vydržení spoluvlastnictví k věci). Držby předmětných pozemků se od roku 1976 chopil stát, který je svěřil na základě hospodářské smlouvy do trvalého užívání jednotnému zemědělskému družstvu, které na nich hospodařilo (užívalo je) až do roku 1992, následně bez právního důvodu (neodvozeně od žádného z účastníků či jejich předchůdců) fakticky pozemky užívá společnost [REDAKCE]. Takový způsob užití předmětných pozemků přitom vylučoval držbu žalovaných či jejich právních předchůdců.
20. Žalovaní a jejich právní předchůdci současně při vynaložení náležité pečlivosti (průměrné obezřetnosti, kterou lze požadovat po každém jedinci) mohli seznat, že nejsou faktickým, reálným

držitelem předmětných pozemků, že nevykonávají skutečné právní panství nad nimi a že od roku 1999, v důsledku zápisu vlastnického práva do katastru nemovitostí na základě dodatečného projednání dědictví po [REDAKCE] a vzniku tzv. duplicity, mají pouze tzv. knihovní držbu či knihovní vlastnictví. To mohli seznat již z toho, že na předmětných pozemcích hospodařily jiné subjekty, neodvozující své hospodaření od jejich právního postavení – jednotné zemědělské družstvo a následně společnost [REDAKCE], aniž ve vztahu k předmětným pozemkům s nimi kdykoliv stát či společnost [REDAKCE] jako s vlastníky jednala, a že stát byl od roku 1976 v evidenci nemovitostí a následně v katastru nemovitostí jako vlastník zapsán.

21. To vylučovalo současně dobrou víru žalovaného 1) i právní předchůdkyně žalovaného 2) paní [REDAKCE]. Nebyla by tak splněna podmínka desetileté oprávněné držby ve smyslu ustanovení § 134 odst. 1 občanského zákoníku č. 40 /1964 Sb., za použití § 3028 odst. 2 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. pro vydržení vlastnického práva k předmětným pozemkům žalovaným 1) či [REDAKCE]. Totéž se týká i žalovaného 2), jemuž v době převodu spoluvlastnického podílu k předmětným pozemkům ze strany jeho tety na jeho osobu měl být zřejmý stav zápisu tzv. duplicity v katastru nemovitostí a kterému ani nestihla proběhnout vydržecí doba ve smyslu ustanovení § 1091 odst. 2 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., když spoluvlastnický podíl k předmětným pozemkům měl nabyt až v roce 2018.
22. Tím, že stát shora uvedeným způsobem od roku 1976 předmětné pozemky držel, vyloučil současně držbu žalovaných či jejich právních předchůdců ve vztahu k nim. Za tuto držbu nemůže být ze shora uvedených důvodů pokládáno pouhé dodatečné projednání předmětných pozemků v dědických řízeních po [REDAKCE] a [REDAKCE]. Současně je významné, že žalovaní i jejich právní předchůdci mohli existenci držby státu ve vztahu k předmětným pozemkům při vynaložení průměrné obezřetnosti seznat, jak shora uvedeno. Žalovanému 1) pak byla tato okolnost známa, jak sám potvrdil ve svém vyjádření před soudem prvního stupně ze dne 9. 11. 2022 (č. listu 86-87 spisu).
23. Okolnost existence zápisu vlastnického práva státu v katastru nemovitostí v době dodatečného projednání dědictví po [REDAKCE] a vzniku tzv. duplicity zápisu vlastnictví k předmětným pozemkům v roce 1999 vylučuje dobrou víru žalovaného 1) i [REDAKCE], jako další podmínku pro vydržení vlastnického práva jejich osobami ve smyslu ustanovení § 134 odst. 1, § 130 odst. 1 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. ve znění účinném od 1. 1. 1992 (jímž co do podmínek vydržení odpovídalo ustanovení § 135a odst. 1 občanského zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 1991), za použití § 3028 odst. 2 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. Dobrou víru a držbu žalovaného 1) ani [REDAKCE] nemohla za popsané situace založit pouhá okolnost, že došlo k takovému dodatečnému projednání dědictví po [REDAKCE] ohledně předmětných pozemků.
24. Ze shora uvedených okolností se současně podává, že žalovaní (respektive jejich právní předchůdce [REDAKCE]) nebyli připraveni o právo domáhat se uspokojení svého případného restitučního nároku na vydání předmětných pozemků; nebyli tedy připraveni o možnost domáhat se případné obnovy vlastnického práva k předmětným pozemkům cestou restitučního procesu. Protože tak však neučinili (resp. jejich předchůdce [REDAKCE]), nutno dovodit, že případné nedostatky přechodu vlastnického práva k předmětným pozemkům na základě právního jednání představovaného nabídkou paní [REDAKCE] na bezúplatný převod pozemků státu a jejím přijetím státem z roku 1976 tím byly odklizeny. Nutno dále vycházet z toho, stát se stal vlastníkem předmětných pozemků. Právo hospodaření s majetkem státu k předmětným pozemkům pak svědčí Státnímu pozemkovému úřadu, a to v souladu s ustanovením § 4 odst. 1 zákona č. 503/2012 Sb.
25. Žalovaný 2) pak na základě darovací smlouvy uzavřené se svou tetou [REDAKCE] ze dne 12. 9. 2018 nemohl nabyt spoluvlastnické právo k předmětným pozemkům, když tato je nevlastnila a nejde o případ možného nabytí vlastnického práva od neoprávněného, a to již jen s ohledem na stav zápisu duplicitního vlastnictví v katastru nemovitostí vylučující dobrou víru



a okolnost, že mělo jít o bezúplatný převod (srovnej ustanovení § 980 odst. 1 a § 984 odst. 1 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.). K vydržení jeho spoluvlastnického práva rovněž, jak uvedeno výše, dojít nemohlo, když zde absentovala především samotná jeho držba po stanovenou vydržecí dobu 10 let (srovnej § 1091 odst. 2 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.).

26. Na základě shora uvedených závěrů proto odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný ve výroku I. podle § 119 o. s. ř. potvrdil. Jako věcně správné byly dle § 219 o. s. ř. potvrzeny rovněž výroky II., III. rozsudku soudu prvního stupně o náhradě nákladů řízení ve vztahu účastníků, jež odpovídají ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř., za použití § 151 odst. 1 o. s. ř., a kdy ohledně vztahu mezi žalobkyní a žalovaným 1) se odvolací soud ztotožnil s aplikací ustanovení § 150 o. s. ř. a nepřiznání žalobkyni právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně vůči žalovanému 1). V podrobnostech zde lze odkázat na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, když výše náhrady účelně vynaložených nákladů řízení plně procesně úspěšné žalobkyně byla také správně stanovena.
27. Odvolací soud změnil podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. per analogiam výroky IV. a V. rozsudku soudu prvního stupně o povinnosti zaplatit státu soudní poplatek za žalobu ve výši 5 000 Kč tak, že žalovaní jsou povinni zaplatit České republice - Okresnímu soudu v Berouně společně nerozdílně soudní poplatek za žalobu ve výši 5 000 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku. Odvolací soud zde, oproti soudu prvního stupně, uzavřel, že je namístě povinnost zaplatit tento soudní poplatek za žalobu uložit žalovaným společně a nerozdílně ve smyslu § 2 odst. 3 věta první, odst. 8 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Žalobkyně je osobně osvobozena od placení soudního poplatku za žalobu ve smyslu § 11 odst. 2 písm. a) citovaného zákona, byla plně procesně úspěšná, dochází k přenosu této poplatkové povinnosti na procesně neúspěšné žalované ve smyslu § 2 odst. 3 věta první citovaného zákona, ti mají procesní postavení nerozlučných společníků, proto je namístě uložit jim uvedenou povinnost společně nerozdílně. Výše soudního poplatku 5 000 Kč odpovídá § 6 odst. 6, položce č. 4 bod 1. písm. a) sazebníku citovaného zákona. Lhůta k plnění byla stanovena na tři dny od právní moci rozsudku dle § 160 odst. 1 o. s. ř.
28. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1, § 151 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř. I v odvolacím řízení byla plně procesně úspěšná žalobkyně, která tak má právo na plnou náhradu účelně vynaložených nákladů odvolacího řízení vůči žalovaným. Ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným 1) však i v odvolacím řízení shledal odvolací soud dány důvody zvláštního zřetele hodné pro výjimečnou aplikaci § 150 o. s. ř. a nepřiznání práva na náhradu nákladů odvolacího řízení žalobkyni vůči žalovanému 1). Tyto důvody zvláštního zřetele hodné odvolací soud spatřuje v procesním postoji žalovaného 1), který proti žalobě aktivně nebrogil, před podáním žaloby se snažil o smírné řešení věci (sepisu souhlasného prohlášení na výzvu žalobkyně), jemuž bylo zabráněno pro postoj žalovaného 2); přihlédnout je nutno i k sociálním poměrům žalovaného 1) (starobní důchodce). Ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným 2) je pak namístě žalobkyni přiznat plnou náhradu účelně vynaložených nákladů odvolacího řízení. Ty sestávají ve smyslu § 151o odst. 3 o. s. ř. ze dvou úkonů pro účastníka nezastoupeného zástupcem dle § 137 odst. o. s. ř. (příprava na jednání odvolacího soudu a účast u jednání odvolacího soudu) po 300 Kč dle § 1 odst. 3 písm. b), c), § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb., celkem 600 Kč. Jejich zaplacení odvolací soud uložil žalovanému 2) ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku dle § 160 odst. 1 o. s. ř.

#### Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné, jestliže závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání je možno podat ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu České republiky, prostřednictvím Okresního soudu v Berouně.

Praha 3. srpna 2023

JUDr. Roman Šebek v. r.  
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Šulcová